

Lastovičky

zo Starej Turej pod láskavým vedením Janky Feríkovej

Občianske združenie SLUHA je známe svojimi dlhoročnými a pravidelnými aktivitami. Aj podľa svojho názvu dobrovoľní pracovníci predovšetkým slúžia. Povzbudzuje ich k tomu Božie slovo z Evanjelia podľa Lukáša 10,45: „Lebo ani Syn človeka neprišiel, aby Jemu slúžili, ale aby On slúžil.“

Združenie aktívne pracuje vo viacerých oblastiach a hlási sa k odkazu života a diela sestier Royových, k ich práci na poli sociálnom, duchovnom a národno-kultúrnom.

Chce najmä v deťoch a mladých ľuďoch vzbudiť záujem o zmysluplné veci. Napríklad ponúknuť svoj voľný čas spoločnej práci, pomáhať a potešiť niekoho, budovať vzťahy a spoločenstvo, vedieť snívaj, rozvíjať svoje dary a mať pred sebou životný cieľ. Toto všetko nie je ľahké. Práca na sebe vyžaduje často odriekanie pohodlia a dostatok vynaloženého úsilia.

V žiadnej dobe nesmieme dovoliť, aby sa v deťoch otupili zmysel pre spravodlivosť, hľadanie pravdy, sociálne cítenie a morálne hodnoty. Práve toto nadšenie pre krásu, dobro, lásku, ktoré sa zo sveta vytrácajú, dáva silu pracovníkom združenia, aby prijali zodpovednosť za to, aký svet zajtra bude a aby aj naďalej svojou službou rozvíjali jemnocitnú kultúru ľudí navôkol.

To sa darí v praxi uplatňovať aj umeleckej vedúcej Janke Feríkovej, ktorá s láskou vedie detský spevácky zbor Lastovičky. Spevokol pri občianskom združení Sluha aktívne pôsobí už vyše desať rokov. Odohral takmer desiatku muzikálov a pravidelne cestuje a slúži krásnymi duchovnými piesňami.

Janka, prezrad' nám niečo o sebe.

Pochádzam z Prešova, máme tri deti a čakáme štvrté vnúčatko. Až po narodení všetkých detí sme sa presťahovali do Nového Mesta nad Váhom, do rodného kraja môjho manžela. Keď naše deti trochu podrástli, začala som sa venovať aj iným deťom. Učila som spev a pripravovali sme spolu programy na rôzne príležitosti. Najprv to bolo v cirkevnom zbore a neskôr sme založili Občianske združenie Sluha so sídlom v Starej Turej, pri ktorom vznikol aj náš pôvodne hudobno-dramatický krúžok. Tu učím deti spievať a hrať na klavír. A práve vďaka mnohým nadšeným deťom má za sebou už niekoľko vydatých muzikálov.

Aké boli tvoje spevácke začiatky?

Vyrastala som v kresťanskom prostredí a hudba ma sprevádzala od malička. Najprv to bol spevokol na besiedke, potom sme mali dokonca dievčenský spevokol a neskôr aj zmiešaný spevokol pre dospelých.

Ako to vyzeralo vo vašej rodine?

Doma som spievala so sestrami. Ocko bol tiež hudobne nadaný a starý otec bol dokonca dirigentom kresťanskej dychovky. Myslím si, že každý, kto vyrastá v takomto prostredí,

miluje hudbu a rád spieva. Je dobré, ak už maličké deti učíme spievať. Ja mám na svoje detstvo nádherné spomienky a mnoho piesní mi zostalo v pamäti doteraz. Považujem priam za nutnosť odovzdať tieto hudobné poklady aj ďalším deťom, nielen tým mojim, ktorým som spievala od narodenia.

A čo tvoje odborné hudobné vzdelanie?

Všetko, čo sa udialo v mojom živote, vnímam ako zvláštne Božie vedenie. Vôbec som si to neplánovala a ani som nad tým nerozmýšľala, veď som vyštudovala elektrotechnickú priemyslovku. Nová myšlienka prišla, až keď som mala možnosť spievať v Encore Continentals. Veľmi sa mi páčila celá ich organizácia, programy, vôbec spôsob ich práce. Tu som bola v roku 2003, v ďalšom roku som pôsobila ako asistentka dirigentky Continentals Kids a zároveň som spievala v mládežníckom spevokole Eben Ezer, kde sme nacvičovali už aj väčšie hudobné diela. Až tam prepukla túžba, že sa potrebujem a chcem vzdelávať v technike spevu a posunúť sa niekde ďalej. Preto som začala študovať na konzervatóriu v Topoľčanoch, kde som po šiestich rokoch získala absolutorium – vyššie odborné hudobné vzdelanie.

Čo predchádzalo vzniku hudobno-dramatického krúžku?

Pri OZ Sluha najprv vzniklo Divadlo Sluha (2006), ktoré predviedlo dve hry Sluha a Olga. Potom prišla požiadavka, aby som učila. Odštartovali sme s prvou skupinkou detí a premiéru sme mali v miestnom domove dôchodcov na narodeninovej oslave. Vystúpenia venované starým ľuďom sú veľmi obohacujúce, pretože na nich vidno radosť a vďačnosť. A deti treba viesť k úcte a službe starším, čo prirodzene vyplýva aj z hlavnej myšlienky nášho združenia. To bolo naše prvé vystúpenie. Potom sme mali koncert na konci školského roka v kostole a až potom prišla ponuka na náš prvý muzikál v spolupráci s Máriou Volárovou a mládežníkmi z Nového Mesta nad Váhom.

Koľko muzikálov ste doteraz už nacvičili?

Od roku 2012 do začiatku pandémie sme nacvičili deväť muzikálov: Anjeli, Vianoce na celom svete, Môj Pastier, Taká zvláštna noc, Kúzlo Vianoc, Ako prišli lastovičky domov, Nebo prelomené, Artaban, O nespokojnej halúžke. Scenár posledného predstavenia O nespokojnej halúžke z roku 2019 vznikol na motívy rozprávky Marie Rafajovej a vďaka podpore z predaja kávy August Roy. Súbežne s muzikálom vyšla i krásna rozprávková knižka v tvrdej väzbe, ktorú týmto odporúčame do vašej pozornosti.

Deti, ktoré účinkujú v súbore, majú mnohé špeciálne príležitosti. Zaspievali si napríklad spolu s veľkým celoslovenským ekumenickým speváckym zborom počas turné Pieseň, ktorá prebúda pod taktovkou dirigenta a koncertného majstra Slovenskej filharmónie Ewalda Danela. Nezabudnuteľným zážitkom bol tiež vianočný koncert spolu so skvelou speváčkou Máriou Čírovou.

Potom však prišlo obdobie pandémie, ako ste ho zvládli?

Keď sa deti nemohli stretávať na svojich pravidelných nácvikoch, vznikla videonahrávka, kde jednotlivci vo svojich domovoch naspievali krásnu a nadmieru aktuálnu pieseň od Janky Nagajovej Ako matka orlica a neskôr aj pieseň Orion. Zostrihané a upravené videá tak vytvorili kompatibilný hudobný projekt, ktorý sa vďaka internetu rozšíril do mnohých krajín. Tak naše Lastovičky zo Slovenska počas covidového obdobia virtuálne obleteli celý svet.

Minulý rok Lastovičky oprášili kostýmčeky a mohli opäť svojim spevom tešiť ľudí a chváliť Pána Boha. Zapojili sa aj do pomoci ľuďom postihnutým vojnou. Do cirkevného zboru Lvov na Ukrajine poslali 700 € – výťažok z predaja kávy August Roy a sponiek zo Starej Turej a Trnavy a dobrovoľné vstupné na muzikál Anjeli.

Ako vyzerajú vaše nácviky?

Vekové rozpätie detí v našom krúžku je asi 6 až 20 rokov. Mladí ľudia a väčšie deti to už vnímajú zodpovednejšie a tie menšie

potiahnu, pomôžu im. Sú ako takí súrodenci, ktorí si navzájom pomáhajú. Repertoár vyberám podľa toho, aby si mohli zaspievať jednoduché piesne aj menšie deti a zase tí starší majú ťažšie. Dnes už máme spevokol malý aj veľký, takže práce je naozaj veľa.

Na čom pracuješ okrem prípravy muzikálov a iných hudobných programov?

Počas týždňa dávam hodiny hudby deťom aj niekoľkým dospelým. Ku každému pristupujem veľmi individuálne, pretože každý sa nachádza na inom stupni, má iné cítenie. Niektoré deti chodia aj do ZUŠky a ku mne ešte na druhý nástroj. Som veľmi rada, že môžem pracovať takto v krúžku, kde sa smiem naozaj venovať každému tak, ako to potrebuje a prispôbiť sa jeho tempu, lebo každé dieťa má iné predpoklady, iný talent, každé je Boží originál. Ja k nim musím byť veľmi citlivá, musím ich dobre poznať, mať s nimi perfektný vzťah a vybrať im to, čo sa im páči, ale zároveň ich aj ťahať vyššie.

Prečo to vlastne robíš?

Robím to preto, lebo sama som pri hudbe vyrastala a bolo to dobré, takže chcem túto svoju skvelú skúsenosť odovzdať aj ďalej. Cítim poslušnosť voči Pán Bohu. On mi dal taký dar a dal mi možnosti – mám k dispozícii budovu, v nej pekné priestory, vzťah k deťom – takže som len poslušná a vďačná, že ma Pán Boh takto vedie. A som veľmi šťastná, že deti, ktoré učím, cítia z našich spoločných stretnutí hlavne lásku a záujem Pána Boha o nás. Pretože väčšina našich piesní je kresťanská. Chcela by som dopomôcť k tomu, aby bolo v deťoch zasiaté Božie slovo. Verím, že v nich zostane, pretože, čo sa deti naučia, to už nikto nevymaže.

Tešíme sa, že dnes nám doba opäť praje. Deti prichádzajú pravidelne na nácviky a my môžeme pripravovať veľkonočný muzikál. Ak prejavíte záujem a pozvete ich, Lastovičky rady priletia aj k vám!

Za rozhovor ďakuje Iveta Topolčanyová, Sluha, divadlosluha.sk

Občianske združenie SLUHA v Starej Turej

Kristína Royová, útlá žena avšak mocného ducha, zanechala v kopaničiarskom kraji pod Javorinou nezmazateľnú pečať. Jej ideály prežili storočia a my sa dnes môžeme tešiť, že šírimo odkaz sestier Royových, plný osobnej zaangażovanosti, krásy, lásky, nádeje a viery v reálne Božie zaslúbenia.

Domov bielych hláv, v ktorom sídli a aktívne pracuje občianske združenie Sluha, si 1. mája tohto roku pripomenie 90. výročie otvorenia. Domov bielych hláv je v súčasnosti jedinou stojacou budovou, ktorú zriadila Kristína Royová a prežila v nej posledné roky svojho života. Dnes ju spravuje Reformata, spol. s. r. o. (správca nehnuteľností Evanjelickej cirkvi a. v.) v spolupráci s občianskym združením SLUHA.

Trocha histórie

Dva ideály sprevádzali ma cez môj dlhý život. Prvý urobiť dobre opusteným deťom, druhý osladiť ešte posledné dni opusteným starým ľudom. Tu a tam podarilo sa mi takýchto opustených starcov privinúť, no nebolo to to, po čom som túžila...

Že je teraz peňažná kríza, to my spolok „Vieroslava“ najviac cítíme, keď mnohí z našich dobrodincov už nám nemôžu tak pomáhať, ako pomáhali, naše deti živiť. A tu rozum hovorí, nezačínaj teraz, no moje slabnúce sily volajú: teraz alebo nikdy...

Aj mne sa zdá, že jak si svoju túžbu, postaviť prístrešie a domov pre opustených starcov a staré, nebudem môcť vyplniť, že ma tiež až do údolia smrti budú sprevádzať zalomené, vystreté, chudé ruky, beznádejné smutné pohľady...

Prosím, nehnevajte sa na mňa za tento môj list, prepáčte mi ho. Je to môj posledný ideál a iste posledná prosba podobného druhu... Prosťte, aby sme ten dom mohli za slušnú cenu kúpiť, aby náš bohatý nebeský Otec dokázal svoju moc a milosrdenstvo a zvlášť, aby nám dal svoje požehnanie. Láska Božia so všetkými nami! (K. Royová)

Túžba, s ktorou sa v roku 1931 podelila takmer 72-ročná Kristína Royová s čitateľmi časopisu Večernica, nezostala len na papieri, hoci by všetky okolnosti tomu nasvedčovali. Svet sa nachádzal v ťažkej hospodárskej kríze, peňažná suma najprekladanejšej slovenskej spisovateľky síce činila 20 000 Kčs, no to nepredstavovalo ani len desatinu potrebných nákladov. Realizácia projektu tak bola skôr dielom viery než rozumu. Našiel sa dostatok ľudí s túžbou oslaviť Boha a zavďačiť sa za to, čoho sa im i cez Kristínu Royovú dostalo. Vďaka práci, finančnými prostriedkami, majetkom, ktorý vlastnili. Prevažne šlo o ľudí starších a nemajetných.

Domov bielych hláv slávnostne otvorili 1. mája 1933. Budova sa tak zaradila medzi sociálne ústavy, ktoré v Starej Turej vďaka Royovej už fungovali skôr – sirotinec, útulňa, nemocnica. Samotná spisovateľka tu strávila posledné roky svojho života. Jej nástupkyňou sa na poli sociálnom i v umeleckej sfére stala Marie Rafajová, ktorá s ďalšími statočnými ženami obstála i v ťažkých skúškach 2. svetovej vojny, keď s nasadením vlastných životov zachraňovali židovské deti i protifašistických bojovníkov. Neskôr nastala doba budovania socializmu a z Domova bielych hláv sa stala hudobná škola. Napriek pretláčaniu materialistickej

ideológie z pozície moci, sa nikdy nepodarilo dôkladne prekryť biblický verš, ktorý sa dodnes týči na západnej stene: AK BUDEŠ VERIŤ, UVIDIŠ SLÁVU BOŽIU.

Súčasnosť

V roku 2010 Reformata otvorila dvere Domova bielych hláv občianskemu združeniu SLUHA. Vzájomnou spolupracou a príspevím nezištnej pomoci mnohých dobrovoľníkov boli zrekonštruované priestory vrchného poschodia. Ich slávnostné otvorenie sa uskutočnilo 19. februára 2011 na valnom zhromaždení o. z. SLUHA.

13. augusta 2011 tu prebehla konferencia s názvom *Nový začiatok sociálnej práce v Domove bielych hláv*. Zúčastnili sa na nej viacerí odborníci v oblasti sociálnych služieb a predstavitelia samosprávy. Výstupom konferencie bolo, že Domovu bielych hláv by mal byť navrátený jeho pôvodný zmysel – služba starším ľuďom.

Predstavy ľudí nedokážu vystihnúť Božie záujmy. Boli snahy o zriadenie domova pre seniorov a pokusy vybudovať aspoň denný stacionár. Snom naďalej zostáva vytvorenie priestorov pre odľahčovaciu službu. Je to sociálna služba poskytovaná osobe, ktorá opatruje inú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Takto uvažujeme my, ľudia. V myšlienkach sa nám odohráva vlastný scenár, ako by sme chceli my sami niečo urobiť. Našťastie skutočným Scenáristom je náš milujúci nebeský Otec a On vie najlepšie, čo treba vykonať.

V súčasnosti dvojposchodová budova Domova bielych hláv niekoľko dní v týždni oživa radostnými detskými hlasmi. Na chodbách teda nevidno bielovlasých starcov, ale mládež. Vyučuje sa tu spev, hra na klavír a svoje pravidelné miesto majú

najmä nácviky detského speváckeho zboru *Lastovičky*.

Naše aktivity

Združenie aktívne pracuje vo viacerých oblastiach a hlási sa k odkazu života a diela sestier Royových, k ich práci na poli sociálnom, duchovnom a národno-kultúrnom.

V sociálnej sfére je to predovšetkým zapožičiavanie antidekubitných matracov, polohovacích postelí a iných zdravotníckych pomôcok. Obraciame sa na každého, kto cíti, že má čo dať svojmu blížnemu. Hľadáme spolupracovníkov, ktorí by boli ochotní s nami niesť službu nášho združenia, hlavne pri šírení zapožičiavania zdravotníckych pomôcok aj mimo nášho regiónu. Napríklad radi poskytneme informácie, podelíme sa so skúsenosťami a pomôžeme pri vytvorení novej pobočky. Nejde len o manuálnu prácu, ale empatickou, komunikatívnou a nezištnou láskou vedieť pristúpiť ku každému chorému a starému človeku i k celej rodine. Prejaviť úctu k ľudskej bytosti ako k jedinečnému a neopakovateľnému stvoreniu.

Podporíte zapožičiavanie zdravotníckych pomôcok?

Duchovná oblasť v našom združení predstavuje predaj a propagáciu kresťanskej literatúry a spoluprácu s viacerými organizáciami, ktoré sa angažujú v službe šírenia Slova. V súčasnosti podporujeme projekt spoločnosti Dobrá správa pri reedícii kníh Kristíny Royovej a snažíme sa hľadať spôsoby, ako vytvoriť priestor našej najprekladanejšej spisovateľke Kristíne Royovej v učebných osnovách.

Národno-kultúrne povedomie pomáha formovať múzejná činnosť. V priestoroch historickej budovy Domova bielych hláv je zriadená a širokej verejnosti sprístupnená moderná expozícia sestier Royových.

Takisto sa už niekoľko rokov úspešne rozvíja filantropický projekt kávy. Káva s názvom August Roy je káva s príbehom. Nesie meno otca Kristíny Royovej, evanjelického farára. Výnosy z predaja podporujú zmysluplné aktivity združenia. Každý rok sa vďaka nim snažíme pomôcť konkrétnemu človeku alebo rodine. Preto káva s príbehom. Okrem toho organizujeme rôzne besedy a podujatia v duchu združenia, spolupracujeme s mestom a okolitými cirkevnými zbormi a tak sa v mnohých smeroch podieľame na rozvoji nášho regiónu.

Pomôžete viesť mladých ľudí k poznaniu histórie a evanjelia?

Aj my v združení prehodnocujeme finančné zdroje. Najnáročnejšia je správa budovy. Funguje tu viacero činností, ktoré tiež potrebujú určitý kapitál. No stále vnímate otvorené možnosti, kde sa môžeme posunúť predovšetkým aj vďaka ochote dobrovoľníkov a darcov. Je veľkým povzbudením, keď sme podobne ako Kristína Royová a jej sestra Mária vidieť mnohé zázraky a vďaka našej pomoci, no najmä cez Božie požehnanie – aj mnohé zmenené životy ľudí, ktorí mohli vykročiť, ako Royová píše vo svojej autobiografii, za Svetlom. ●

Iveta Topolčanyová,
Sluha, augustroy.sk

